

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

IETEIKUMI

EIROPAS PARLAMENTS

P7_TA(2013)0180

ANO princips “pienākums aizsargāt”**Eiropas Parlamenta 2013. gada 18. aprīļa ieteikums Padomei par ANO principu “pienākums aizsargāt” (R2P)
(2012/2143(INI))**

(2016/C 045/15)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Savienības vērtības, mērķus, principus un politikas nostādnes, kas cita starpā izklāstītas Līguma par Eiropas Savienību 2., 3. un 21. pantā,
- ņemot vērā ANO Statūtus,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā 1948. gada 9. decembra Konvenciju par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to,
- ņemot vērā Starptautiskās Krimināltiesas (ICC) Romas statūtus,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2009. gada 7. oktobra rezolūciju par pienākumu aizsargāt (A/RES/63/308),
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2006. gada aprīļa rezolūciju Nr. 1674 un ANO Drošības padomes 2009. gada novembra rezolūciju Nr. 1894 par civilpersonu aizsardzību bruņotos konfliktos ⁽¹⁾,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1325 (2000) un Nr. 1820 (2008) par sievietēm, mieru un drošību, ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1888 (2009) par seksuālu vardarbību pret sievietēm un bērniem bruņota konflikta situācijās, ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1889 (2009), kuras mērķis ir uzlabot ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325 (2000) īstenošanu un uzraudzību, un ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1960 (2010), ar kuru izveidots mehānisms datu apkopošanai par seksuālās vardarbības veicējiem bruņota konflikta laikā un šādas vardarbības veicēju sarakstu izveidei;
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2011. gada 26. februāra Rezolūciju Nr. 1970 par Lībiju, kurā ir atsauce uz principu R2P un kurā ir noteikti vairāki pasākumi, kas īstenojami bez piespiedu līdzekļu izmantošanas, lai nepieļautu noziegumu eskalāciju, ņemot vērā ANO Drošības padomes 2011. gada 17. marta Rezolūciju Nr. 1973 par stāvokli Lībijā, ar kuru dalībvalstīm ir atļauts veikt visus vajadzīgos pasākumus civiliedzīvotāju un to apdzīvoto teritoriju aizsardzībai un kurā pirmo reizi vēsturē ir ietverta tieša norāde uz principa R2P pirmo pīlāru, kā arī ņemot vērā līdzīgas atsauces ANO Drošības padomes Rezolūcijā Nr. 1975 par Kotdivuāru, ANO Drošības padomes Rezolūcijā Nr. 1996 par Sudānu un ANO Drošības padomes Rezolūcijā Nr. 2014 par Jemenu,
- ņemot vērā 2005. gada ANO Pasaules augstākā līmeņa sanāksmes noslēguma dokumenta 138. un 139. punktu ⁽²⁾,

⁽¹⁾ S/RES/1674.⁽²⁾ A/RES/60/1.

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- ņemot vērā Starptautiskās Intervences un valstu suverenitātes komisijas ziņojumu “Pienākums aizsargāt” (2001), Augsta līmeņa grupas draudu, izaicinājumu un pārmaiņu jautājumos ziņojumu “Drošāka pasaule – mūsu kopējā atbildība” (2004) ⁽¹⁾ un ANO ģenerālsēkretāra ziņojumu “Lielāka brīvība – ceļā uz attīstību, drošību un cilvēktiesībām visiem” (2005) ⁽²⁾,
- ņemot vērā ANO ģenerālsēkretāra ziņojumus, jo īpaši 2009. gada ziņojumu par to, kā īstenot pienākumu aizsargāt ⁽³⁾, 2010. gada ziņojumu par agro brīdināšanu, situācijas novērtēšanu un pienākumu aizsargāt ⁽⁴⁾, 2011. gada ziņojumu par reģionu un apakšreģionu līmenī veicamiem pasākumiem, īstenojot pienākumu aizsargāt ⁽⁵⁾, kā arī 2012. gada ziņojumu par pienākumu aizsargāt un savlaicīgu un izlēmīgu atbildes reakciju ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā ANO ģenerālsēkretāra izveidotās iekšējās pārbaudes grupas 2012. gada novembra ziņojumu par ANO rīcību Šrilankā, kurā analizēti starptautiskās sabiedrības neveiksmīgie centieni pasargāt civilpersonas no plaši izplatītiem humanitāro tiesību un cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī sniegti ieteikumi turpmākai ANO rīcībai, kas ļautu tai efektīvi reaģēt līdzīgās situācijās saistībā ar masveida noziegumiem pret cilvēci,
- ņemot vērā ANO ģenerālsēkretāra 2012. gada 25. jūlija ziņojumu par vidutāju ietekmes palielināšanu, veicinot strīdu miermīlīgu izšķiršanu, nepieļaujot konfliktus un tos novēršot,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijai 2011. gada 9. septembrī iesniegto Brazīlijas priekšlikumu “Atbildība aizsargājot – attīstības elementi un koncepcijas veicināšana”,
- ņemot vērā 2001. gadā pieņemto ES programmu vardarbīgu konfliktu novēršanai (Gēteborgas programma) un ikgadējos ziņojumus par tās īstenošanu,
- ņemot vērā 2010. gada 25. maijā pieņemtās ES prioritātes ANO Ģenerālās asamblejas 65. sesijai ⁽⁷⁾,
- ņemot vērā 2012. gada Nobela Miera prēmiju, ar ko ne vien godināts ES vēsturiskais ieguldījums, stiprinot mieru Eiropā un pasaulē, bet arī liktas lielākas cerības uz ES turpmāku iesaistīšanos miera procesā visā pasaulē, pamatojoties uz starptautiskiem tiesību aktiem,
- ņemot vērā Eiropas Konsensu attīstības jomā ⁽⁸⁾ un Eiropas Konsensu par humāno palīdzību ⁽⁹⁾,
- ņemot vērā Parlamenta 2011. gada 8. jūnija ieteikumu Padomei par ANO Ģenerālās asamblejas 66. sesiju ⁽¹⁰⁾ un 2012. gada 13. jūnija ieteikumu Padomei par ANO Ģenerālās asamblejas 67. sesiju ⁽¹¹⁾,
- ņemot vērā Parlamenta 2012. gada 16. februāra rezolūciju par Parlamenta nostāju attiecībā uz ANO Cilvēktiesību padomes 19. sesiju ⁽¹²⁾,
- ņemot vērā Parlamenta 2011. gada 11. maija rezolūciju par ES kā globāla spēka nozīmi daudzpusējās organizācijās ⁽¹³⁾,
- ņemot vērā Parlamenta 2009. gada 19. februāra rezolūciju par Eiropas drošības stratēģiju un EDAP ⁽¹⁴⁾,
- ņemot vērā Reglamenta 121. panta 3. punktu un 97. pantu,
- ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu un Attīstības komitejas atzinumu (A7-0130/2013),

⁽¹⁾ <http://www.un.org/secureworld/report3.pdf>

⁽²⁾ A/59/2005.

⁽³⁾ A/63/677.

⁽⁴⁾ A/64/864.

⁽⁵⁾ A/65/877-S/2011/393.

⁽⁶⁾ A/66/874-S/2012/578.

⁽⁷⁾ 10170/2010.

⁽⁸⁾ OV C 46, 24.2.2006., 1. lpp.

⁽⁹⁾ OV C 25, 30.1.2008., 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV C 380 E, 11.12.2012, 140. lpp.

⁽¹¹⁾ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0240.

⁽¹²⁾ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0058.

⁽¹³⁾ OV C 377 E, 7.12.2012, 66. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 76 E, 25.3.2010, 61. lpp.

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- A. tā kā 2005. gada ANO Pasaules augstākā līmeņa sanāksmes noslēguma dokumentā pirmo reizi ir iekļauta vienota principa R2P definīcija; tā kā 2005. gada ANO Pasaules augstākā līmeņa sanāksmes noslēguma dokumenta 138. un 139. punktā ietvertais princips R2P ir nozīmīgs solis, kas veicina mieru visā pasaulē, nosakot, ka valstīm ir pienākums aizsargāt savus iedzīvotājus pret genocīdu, kara noziegumiem, etnisko tīrīšanu un noziegumiem pret cilvēci, kā arī nosakot, ka starptautiskajai sabiedrībai ir pienākums palīdzēt valstīm apzināties šo pienākumu un attiecīgi rīkoties, ja tās nespēj aizsargāt savus iedzīvotājus pret šiem četriem minētajiem noziegumiem un pārkāpumiem;
- B. tā kā principa R2P pamatā ir trīs pilāri, proti: (i) valsts primārais pienākums ir aizsargāt savus iedzīvotājus pret genocīdu, kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci un etnisko tīrīšanu, (ii) starptautiskajai sabiedrībai ir jāpalīdz valstīm pildīt šo aizsardzības pienākumu, (iii) ja valsts acīmredzami nespēj aizsargāt savus iedzīvotājus vai faktiski ir tā, kas pastrādā šos noziegumus, starptautiskajai sabiedrībai ir pienākums vienoti rīkoties;
- C. tā kā saistībā ar principu R2P tika veikts sagatavošanas darbs vēl pirms 2005. gada ANO Pasaules augstākā līmeņa sanāksmes noslēguma dokumentā panāktās vienošanās, jo īpaši kad Starptautiskā Intervences un valstu suverenitātes komisija 2001. gadā sagatavoja ziņojumu par pienākumu aizsargāt, kurā princips R2P ir definēts plašāk, iekļaujot pienākumu novērst (*R2prevent*), pienākumu reaģēt (*R2react*) un pienākumu atjaunot (*R2rebuild*);
- D. tā kā R2P koncepcijas izveide ir atzinīgi vērtējama, jo tajā precizēti un nostiprināti pašreizējie valstu pienākumi aizsargāt civiliedzīvotājus; tā kā, veidojot šo koncepciju, ir ņemtas vērā starptautiskās kopienas 1994. gadā Ruandā pieļautās kļūdas un tā ir būtiski svarīga nacionālo kopienu izdzīvošanai;
- E. tā kā minētajos gadījumos spēks likumīgi būtu pielietojams tikai piesardzīgā, samērīgā un ierobežotā veidā;
- F. tā kā principa R2P pilnveidošana ir nozīmīgs solis, kas veicina iespēju paredzēt iespējamu genocīdu, kara noziegumus, etnisko tīrīšanu un noziegumus pret cilvēci, nepieļaut šos noziegumus un uz tiem reaģēt, paturot spēkā starptautisko tiesību pamatprincipus, jo īpaši starptautisko humanitāro tiesību, bēgļu tiesību un cilvēktiesību pamatprincipus; tā kā šos principus vajadzētu piemērot pēc iespējas konsekventi un vienādi, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt, lai agrā brīdināšana un situācijas novērtēšana tiktu īstenota objektīvi, piesardzīgi un profesionāli un lai spēks tiktu pielietots tikai tad, ja visas citas iespējas ir izsmeltas;
- G. tā kā ir pagājuši vairāk nekā desmit gadi kopš koncepcijas R2P izveides un astoņi gadi, kopš starptautiskā sabiedrība to apstiprināja 2005. gada ANO Pasaules augstākā līmeņa sanāksmē, tomēr neseno notikumu kontekstā atkal ir kļuvis aktuāls jautājums par to, cik svarīgi ir laikus un apņēmīgi reaģēt uz četriem galvenajiem noziegumiem, kuriem šī koncepcija ir piemērojama, un kādas ir ar to saistītās problēmas, kā arī aktualizējies šā principa praktiskais pielietojums, lai to efektīvi īstenotu un nepieļautu masveida noziegumus pret cilvēci;
- H. tā kā, pilnveidojot principu R2P – jo īpaši tā komponentu “pienākums novērst” —, var sekmīgāk īstenot vispārējos centienus veicināt mieru pasaulē, jo daudzi masveida noziegumi pret cilvēci tiek pastrādāti vardarbīgu konfliktu laikā un ir vajadzīga strukturāla un operatīva spēja efektīvi novērst šādus konfliktus, tādējādi līdz minimumam samazinot nepieciešamību lietot spēku, ja citas iespējas ir izsmeltas;
- I. tā kā principa R2P turpmākai pilnveidošanai un leģitimitātei ir ārkārtīgi svarīgi izmantot visus līdzekļus, kas pieejami saskaņā ar Statūtu VI, VII un VIII nodaļu – īstenojot gan pasākumus bez piespiedu līdzekļu izmantošanas, gan vienotu rīcību;
- J. tā kā visefektīvākais veids, kā novērst konfliktu, vardarbību un cilvēku ciešanas, ir veicināt cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, sekmēt tiesiskumu, labu pārvaldību, cilvēku drošību, ekonomikas attīstību, nabadzības izskaušanu, integrāciju, sociālekonomisko tiesību ievērošanu, dzimumu līdztiesību, demokrātijas vērtības un praksi, kā arī ekonomiskās nevienlīdzības mazināšanu;
- K. tā kā 2011. gada militārā intervence Libijā ir apliecinājusi, ka, piemērojot principu R2P, ir jāprecizē reģionu un apakšreģionu līmenī veidotu organizāciju nozīme; tā kā šādas organizācijas var nodrošināt gan leģitimitāti, gan praktisku principa R2P īstenošanu, tomēr tām bieži vien trūkst spēju un resursu;

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- L. tā kā cilvēktiesībām ir ārkārtīgi svarīga nozīme starptautiskajās attiecībās;
- M. tā kā ir jāmaina R2P izmantošanas veids, proti, to vajadzētu integrēt visos attīstības sadarbības, palīdzības un krīžu pārvarēšanas modeļos un vajadzētu balstīties uz programmām, kurās jau ņem vērā R2P;
- N. tā kā principa R2P komponenta "pienākums novērst" (*R2prevent*) konsekventāka īstenošana, arī izmantojot vidutājus un preventīvo diplomātija pašā sākumposmā, varētu novērst vai mazināt konflikta iespējas un palīdzēt nepieļaut to eskalāciju, tādējādi palīdzot novērst starptautisku intervenci, kas būtu īstenojama saskaņā ar pienākumu reaģēt (*R2react*); tā kā divējāda diplomātija ir svarīgs preventīvas diplomātijas instruments, kas samierināšanas procesā par noteicošo padara cilvēka faktoru;
- O. tā kā R2P ir galvenokārt preventīva doktrīna un militāru iejaukšanos R2P situācijās izmanto tikai tad, ja visas pārējās iespējas ir izsmeltas; tā kā, kad vien tas iespējams, R2P ir jāīsteno vispirms un galvenokārt kā diplomātijas un ilgtermiņa attīstības pasākums, kura mērķis ir kapacitātes veidošana tādās jomās kā cilvēktiesības, laba pārvaldība, tiesiskums, nabadzības mazināšana un uzsvars uz izglītību un veselību, konfliktu novēršana ar izglītības un tirdzniecības sakaru paplašināšanas palīdzību, efektīva ieroču kontrole un nelikumīgas ieroču tirdzniecības nepieļaušana, kā arī agrīnās brīdināšanas sistēmu uzlabošana; tā kā turklāt ir daudz nemilitāru un alternatīvu pārliecināšanas līdzekļu, piemēram, preventīvā diplomātija, sankcijas, atbildības mehānismi un vidutāju izmantošana; tā kā ES arī turpmāk ir jāuzņemas vadošā loma konfliktu novēršanas jomā;
- P. tā kā sadarbība ar reģionālām organizācijām ir R2P darbības svarīga dimensija; tā kā tādēļ ir jānāk klajā ar aicinājumu uzlabot reģionu spēju nepieļaut noziegumus un apzināt, ar kādu politiku ir iespējams efektīvi izvairīties no četriem iepriekš minētajiem noziegumiem; tā kā gaidāmā ES un Āfrikas 2014. gada augstākā līmeņa sanāksme ir laba iespēja izrādīt mūsu atbalstu tās vadītājiem un veicināt Āfrikas līdzdalību R2P;
- Q. tā kā ANO pamatnostādnes par vidutāju efektīvu darbību liecina, ka pastāv dilemma, jo arī Starptautiskās Krimināltiesas izdotie apcietināšanas orderi, sankciju režīms un valsts un starptautiskā pretterorisma politika ietekmē to, kā vidutāji var strādāt ar dažām konfliktā iesaistītajām pusēm; tā kā kopš Starptautiskās Krimināltiesas izveidošanas ir panākts būtisks progress, starptautiskajās tiesībās definējot noziegumus, uz kuriem starptautiskajai sabiedrībai ir nevilcinoties jāreaģē, tomēr joprojām trūkst tik ļoti vajadzīgā neatkarīgas vērtēšanas mehānisma, kas ļautu noteikt, kad attiecīgās definīcijas ir piemērojamas; tā kā efektīvu Starptautiskās Krimināltiesas darbību uzlabos Romas statūtu īstenošana; tā kā Romas statūtus nav ratificējušas visas valstis, kas veido starptautisko sabiedrību;
- R. tā kā Starptautiskā Krimināltiesā un R2P ir savstarpēji saistīti elementi, jo tie abi darbojas, lai nepieļautu genocīdu, noziegumus pret cilvēci un kara noziegumus; tā kā, no vienas puses, R2P ir pamats, kas ļauj Starptautiskajai Krimināltiesai cīnīties ar nesodāmību, atgādinot valstīm, ka tām ir jāpilda savi pienākumi tiesu varas jomā, un, no otras puses, R2P uzlabo Starptautiskās Krimināltiesas darbības komplementaritāti, jo saskaņā ar šo principu galvenā atbildība par kriminālvajāšanu ir jāuzņemas valstīm;
- S. tā kā Starptautiskās Krimināltiesas darbībai ir būtiska nozīme, ne vien mazinot noziedzību, bet arī palīdzot atjaunot valstis un izmantot vidutājus;
- T. tā kā starptautiskā mērogā ES vienmēr ir aktīvi atbalstījusi R2P; tā kā ES ir jāstiprina sava ietekme uz globālajiem politiskajiem procesiem, atbalstot cilvēktiesības un humanitārās tiesības, kā arī atspoguļojot šo politisko atbalstu savās politikas nostādnēs;
- U. tā kā ES dalībvalstis arī ir apstiprinājušas principu R2P; tā kā tikai dažas dalībvalstis šo principu ir iekļāvušas savos tiesību aktos;
- V. tā kā neseno konkrētās krīzes situācijās, piemēram, Šrilankā, Kotdivuārā, Lībijā un Sīrijā, gūtā pieredze liecina, ka joprojām ir grūti panākt kopēju vienošanos par to, kā laikus un efektīvi īstenot principu R2P, kā arī rast vienotu politisko gribu un efektīvu spēju novērst vai apturēt genocīdu, kara noziegumus, etnisko tīrīšanu un noziegumus pret cilvēci, kuros var būt vainojamas valsts un vietējās varas iestādes vai nevalstiskās organizācijas, un nepieļaut daudzos upurus civiliedzīvotāju vidū;

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- W. tā kā, piemērojot R2P, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt iesaistītajām militārpersonām un humanitārajam personālam atšķirīgus pienākumus, lai aizsargātu humanitārā personāla neitrālo un objektīvo tēlu un neapdraudētu efektīvu palīdzības, medicīniska vai cita atbalsta sniegšanu, palīdzības pieejamību saņēmējiem un humanitārā personāla drošību konflikta vietā;
- X. tā kā atzinīgi ir vērtējams saistībā ar pienākumu aizsargāt ierosinātais Brazīlijas priekšlikums, jo ir jānosaka kritēriji, saskaņā ar kuriem īstenojamas attiecīgās R2P pilnvaras, tostarp samērīgs intervences apjoms un ilgums, rūpīgi izvērtētas sekas, iepriekš skaidri noteikti politiskie mērķi un pārredzams intervences pamatojums; tā kā ir jāpilnveido apstiprināto pilnvaru uzraudzības un pārbaudes mehānismi, cita starpā izmantojot ANO ģenerālsēkretāra īpašos padomdevējus ar genocīda novēršanu un ar pienākumu aizsargāt saistītajos jautājumos, kā arī ANO augsto komisāru cilvēktiesību jautājumos, un attiecīgās darbības ir jāveic objektīvi, piesardzīgi un profesionāli, nepieļaujot politisku iejaukšanos vai dubultu standartu piemērošanu ⁽¹⁾;
- Y. tā kā kopš Starptautiskās Krimināltiesas izveidošanas ir panākts būtisks progress, starptautiskajās tiesībās definējot noziegumus, uz kuriem starptautiskajai sabiedrībai ir nevilcinoties jāreaģē, tomēr joprojām trūkst tik ļoti vajadzīgo neatkarīgas vērtēšanas mehānismu, kas ļautu noteikt, kad attiecīgās definīcijas ir piemērojamas;
- Z. tā kā ANO augstajam komisāram cilvēktiesību jautājumos ir svarīga nozīme, veidojot izpratni par pašlaik aktuālajiem masveida noziegumiem pret cilvēci; tā kā, īstenojot principu R2P, aizvien nozīmīgāka ir ANO Cilvēktiesību padomes darbība, kas cita starpā pilnvaro faktu vākšanas misijas un izmeklēšanas komisijas apkopot un izvērtēt ar četriem iepriekšminētajiem noziegumiem un pārkāpumiem saistītu informāciju un arvien biežāk ir gatava krīzes situācijās (piemēram, Lībijā un Sīrijā) atsaukties uz pienākumu aizsargāt;
- AA. tā kā R2P vajadzētu īstenot pamatīgi un ļoti mērķtiecīgi, vēršoties tikai un vienīgi pret četriem iepriekšminētajiem nevēlīgajiem masveida noziegumiem un pārkāpumiem;
- AB. tā kā princips R2P nebūtu piemērojams ārkārtēju humanitāro situāciju un dabas katastrofu kontekstā; tā kā humāno palīdzību nevajadzētu izmantot, lai attaisnotu politisku rīcību, un tā kā visām iesaistītajām pusēm ir jānodrošina netraucēta humānās palīdzības sniegšana;
- AC. tā kā pēckonflikta situācijās ir jāpiedāvā vispārēja palīdzība; tā kā ir jāpieliek pūles, lai sauktu pie atbildības tos, kas vainojami nopietnos cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumos, un lai cīnītos pret nesodāmību,
1. sniedz Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos/Komisijas priekšsēdētāja vietniecei (AP/PV), Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD), Komisijai, dalībvalstīm un Padomei šādus ieteikumus:
- a) apstiprināt ES saistības R2P jomā, starptautiskā mērogā pieņemot vienotu nostāju attiecībā uz R2P, cita starpā panākot kopēju vienošanos par to, kā princips R2P varētu ietekmēt ES ārējo darbību un cik nozīmīgas varētu būt ES darbības un instrumenti problemātiskās situācijās, kura Padomei, EĀDD, Komisijai un Eiropas Parlamentam kopīgi jāpieņem, tajā ņemot vērā arī ieinteresēto personu, tostarp pilsoniskās sabiedrības pārstāvju un NVO viedokli;

⁽¹⁾ ANO ģenerālsēkretāra 2012. gada 25. jūlija ziņojums par pienākumu aizsargāt un savlaicīgu un izlēmīgu atbildes reakciju (A/66/874-S/2012/578), 51. punkts.

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- b) gada ziņojumā par KĀDP, ko AP/PV sniedz Eiropas Parlamentam, iekļaut nodaļu par ES darbībām konfliktu novēršanas un mazināšanas jomā, piemērojot principu R2P; šajā nodaļā apsvērt to, cik principa R2P īstenošanai var lieki noderēt konkrēti instrumenti un administratīvās struktūras, nosakot arī nepieciešamās korekcijas; sagatavot šo nodaļu sadarbībā ar ES īpašo pārstāvi cilvēktiesību jautājumos, ņemot vērā daudzveidīgās nostājas, ko Eiropas Parlaments pieņēmis par konkrētiem jautājumiem saistībā ar konfliktu novēršanu vai cilvēktiesību aizsardzību, kā arī apspriest gūtos atzinumus ar Eiropas Parlamentu;
- c) iekļaut principu R2P ES palīdzībā attīstības jomā; arī turpmāk censties veidot profesionālāku un spēcīgāku Savienības preventīvo diplomātiju un vidutāju darbību, kā arī spēju novērst krīzes un uz tām reaģēt, īpašu uzmanību pievēršot informācijas apkopošanai un apmaiņai, kā arī agrā brīdinājuma sistēmām; uzlabot koordināciju starp dažādām Komisijas, Padomes un EĀDD struktūrām, kuru darbs saistīts ar visiem principa R2P aspektiem, un regulāri informēt Eiropas Parlamentu par iniciatīvām, kas īstenojamas, atbalstot principu R2P;
- d) nodrošināt pienācīgu politikas plānošanu, darbības koncepciju un spēju veidošanu saskaņā ar kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) mērķiem, lai Savienība spētu pilnībā īstenot principu R2P, cieši sadarbojoties starptautiskā mērogā ar ANO un reģionālo organizāciju struktūrām;
- e) pilnveidot ES spēju novērst konfliktus un mazināt to sekas, cita starpā palielinot arī pastāvīgi pieejamu juridisko ekspertu, policijas darbinieku un reģionālo analītiķu skaitu, un izveidot patstāvīgu Eiropas Miera institūtu, kas sniegtu ES konsultācijas un nodrošinātu tās spēju rīkoties, veicot vidutāju darbības un īstenojot divējādu diplomātiju, kā arī apmainīties ar labāko praksi miera veidošanas un saspīlējuma mazināšanas jomā; pilnveidot ES ārējās darbības instrumentu, jo īpaši stabilitātes instrumenta, preventīvos elementus;
- f) izveidot spēcīgāku saikni starp EĀDD un Padomes struktūrām, kas atbildīgas par agro brīdināšanu, politikas plānošanu un augsta līmeņa lēmumu pieņemšanu;
- g) reģionālās un valsts stratēģijas dokumentos sistemātiski izvērtēt riska faktorus saistībā ar genocīdu, kara noziegumiem, etnisko tīrīšanu un noziegumiem pret cilvēci un apspriest to novēršanas iespējas sarunās ar trešām valstīm, kurās pastāv šo noziegumu un pārkāpumu risks;
- h) veicināt sadarbību ar ES delegāciju un dalībvalstu vēstniecību, kā arī civilo un militāro misiju personālu un rīkot to apmācību starptautisko cilvēktiesību, humanitāro tiesību un krimināltiesību jautājumos, arī lai veicinātu to spēju noteikt situācijas, kurās iespējami četri iepriekšminētie noziegumi un pārkāpumi, cita starpā īstenojot regulāru apmaiņu ar vietējo pilsonisko sabiedrību; nodrošināt, lai ES īpašie pārstāvji vajadzības gadījumā atbalstītu R2P, un piešķirt plašākas pilnvaras ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, tajās iekļaujot ar R2P saistītus aspektus; esošajā EĀDD struktūrā, izmantojot tā resursus, noteikt par R2P atbildīgu ES kontaktpunktu, kuram jo īpaši būtu jāveicina izpratne par principa R2P ietekmi un problemātiskās situācijās laikus jānodrošina informācijas plūsma starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem, vienlaikus sekmējot par R2P atbildīgu valsts kontaktpunktu izveidi dalībvalstīs; arī turpmāk nodrošināt profesionālāku un spēcīgāku preventīvo diplomātiju un vidutāju darbību;
- i) ES mērogā sākt apspriest jautājumu par ANO Drošības padomes reformu, kā arī veicināt šādas debates, jo ANO Drošības padome ir vienīgā starptautiski leģitīmā struktūra, kas bez mērķvalsts piekrišanas var sankcionēt ar R2P pamatotos intervences pasākumus;
- j) iesaistīt un apmācīt pilsoniskās sabiedrības un NVO pārstāvjus, kas varētu dot ieguldījumu neoficiālas jeb "divējādas" diplomātijas gaitā, tā sekmējot labas prakses apmaiņu šajā jomā;
- k) ciešāk sadarboties ar reģionu un apakšreģionu līmenī veidotām organizācijām, cita starpā palīdzot tām sekmīgāk īstenot ar R2P saistītas preventīvas darbības, spēju veidošanai paredzētus pasākumus un reaģēšanas darbības;

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- l) panākt, lai visas ES dalībvalstis nevilcinoties ratificētu Starptautiskās Krimināltiesas statūtu grozījumus, kuros definēts agresijas noziegums, jo šīs tiesas darbībai var būt izšķiroša nozīme, palīdzot novērst masveida noziegumus pret cilvēci, kā arī cenšoties nodrošināt atbildību;
- m) panākt Starptautiskās Krimināltiesas klauzulas ievērošanu, kas iekļauta ES nolīgumos ar trešām valstīm, un apsvērt iespēju pārskatīt nolīgumus ar tām valstīm, kuras nepilda Starptautiskās Krimināltiesas izdotos apcietināšanas orderus;
- n) veicināt divējādu pieeju, proti, sekmēt R2P vispārēju atzīšanu, vienlaikus mudinot valstis sniegt Starptautiskajai Krimināltiesai vajadzīgo atbalstu un palīdzību;

2. mudina AP/PV un Padomi:

- a) aktīvi iesaistīties debatēs par principu R2P, savu nostāju pamatojot ar spēkā esošajām starptautisko cilvēktiesību normām un Ženēvas konvencijām, lai pievērstu starptautiskās sabiedrības uzmanību principa R2P komponentam "pienākums novērst" un panāktu tādu pasākumu vispārēju piemērošanu, kas īstenojami bez piespiedu līdzekļu izmantošanas, kā arī šajā nolūkā izstrādāt konkrētu rīcības plānu, kurā būtu ietverti apsvērumi saistībā ar atbildību/pienākumu atjaunot;
- b) popularizēt principu R2P Apvienoto Nāciju Organizācijā un panākt, ka tas kļūst par universālu principu un kolektīvās drošības modeļa būtisku daļu, balstoties uz daudzpusējību un ANO primāro lomu, un ir saistīts ar Starptautiskās Krimināltiesas nozīmes nostiprināšanu; atgādināt, ka R2P arī ietver pienākumu cīnīties pret nesodāmību;
- c) atbalstīt ANO ģenerālsēkretāra centienus uzlabot un veicināt izpratni par R2P principa ietekmi, un sadarboties ar citiem ANO locekļiem, kuri vēlas pilnveidot starptautiskās sabiedrības spēju novērst tādus masveida noziegumus pret cilvēci, kuriem piemērojams princips R2P, un uz tiem reaģēt;
- d) aicināt ANO Drošības padomi pārņemt Brazīlijas priekšlikumu "Atbildība aizsargājot", lai visefektīvāk nodrošinātu principa R2P piemērošanu, samazinot iespējamo nelabvēlīgo ietekmi, un palīdzēt izstrādāt vajadzīgos kritērijus, kuri jāievēro, lai īstenotu jo īpaši principa R2P trešo pilāru, tostarp tādus kritērijus kā samērīgs intervences apjoms un ilgums, rūpīgi izsvērtas sekas, iepriekš skaidri noteikti politiskie mērķi un pārredzams intervences pamatojums; uzlabot apstiprināto pilnvaru uzraudzības un pārbaudes mehānismus, cita starpā izmantojot ANO ģenerālsēkretāra īpašos padomdevējus ar genocīda novēršanu un ar R2P saistītajos jautājumos, kā arī ANO augsto komisāru cilvēktiesību jautājumos, un izmantot šos mehānismus objektīvi, piesardzīgi un profesionāli, nepieļaujot politisku iejaukšanos vai dubultstandartu piemērošanu ⁽¹⁾, ņemot vērā to, ka šādu kritēriju pilnveidošana var sniegt garantijas, kas varētu palīdzēt pārliecināt valstis, kuras pašlaik atturīgi uztver R2P doktrīnu, par tās piemērotību;
- e) sadarbībā ar dalībvalstīm un starptautiskajiem partneriem mācīties no pieredzes, kas saistībā ar R2P gūta Lībijā 2011. gadā, un no pašreizējās nespējas rīkoties Sīrijā;
- f) ieteikt pieciem pastāvīgajiem ANO Drošības padomes locekļiem pieņemt brīvprātīgu rīcības kodeksu, lai ierobežotu veto tiesību izmantošanu gadījumos, kas saistīti ar genocīdu, kara noziegumiem, etnisko tīrīšanu un noziegumiem pret cilvēci;
- g) sadarboties ar ES reģionālajiem partneriem, lai skaidrāk noteiktu reģionu un apakšreģionu līmenī veidotu organizāciju ieguldījumu, īstenojot R2P;
- h) panākt, lai R2P kļūtu par jaunu starptautisko tiesību normu, par kuras piemērošanas jomu ANO dalībvalstis ir vienojušās 2005. gada Pasaules augstākā līmeņa sanāksmē;
- i) informēt Drošības padomi, ka R2P, kas pagaidām vēl ir jauna koncepcija, tam kļūstot par starptautisko tiesību normu, nemazinās Drošības padomes lēmumu pieņemšanas spēju;

⁽¹⁾ ANO ģenerālsēkretāra 2012. gada 25. jūlija ziņojums par pienākumu aizsargāt un savlaicīgu un izlēmīgu atbildes reakciju (A/66/874-S/2012/578), 51. punkts.

Ceturtdiena, 2013. gada 18. aprīlis

- j) palīdzēt ANO līmenī veidot spēcīgāku sistēmu un spējas, kas ļauj īstenot vidutāju darbību, divējādu diplomātiju un apmainīties ar labāko praksi jaunu konfliktu miermīlīgas novēršanas, saspīlējuma mazināšanas un agrās brīdināšanas jomā (piemēram, to, kuru īsteno Politikas lietu departamenta Starptautiskās atbalsta nodaļa); pilnveidot struktūras, kas pakļautas īpašajam padomdevējam genocīda novēršanas jautājumos un īpašajam padomdevējam ar pienākumu aizsargāt saistītajos jautājumos; iesaistīt Cilvēktiesību padomi debatēs par R2P;
  - k) sadarbībā ar ES dalībvalstīm, kuras ir ANO Drošības padomes locekles, un pārējiem starptautiskajiem partneriem nodrošināt, lai iespējamās turpmākās izmaiņas R2P koncepcijā pilnībā atbilstu starptautiskajām humanitārajām tiesībām, un atbalstīt un pārraudzīt starptautisko humanitāro tiesību pilnīgu ievērošanu turpmākos gadījumos, kad tiks piemērota R2P koncepcija;
  - l) risināt jautājumu par vienotu ES vietu ANO Drošības padomē un kopīgu budžetu KĀDP misijām saskaņā ar ANO mandātu;
  - m) saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1325 un Nr. 1820 nodrošināt, lai visās konflikta seku novēršanas un seku mazināšanas, kā arī pārvarēšanas darbībās krietni vairāk iesaistītos sievietes, tostarp sievietes līderes un sieviešu grupas;
  - n) sadarboties ar ANO, lai pierādītu, ka R2P principa īstenošana ir nepārprotami saistīta ar cīņu pret nesodāmību par vissmagākajiem noziegumiem, uz kuriem attiecas šī koncepcija;
3. aicina AP/PV:
- a) sešu mēnešu laikā pēc šā ieteikuma pieņemšanas iepazīstināt Eiropas Parlamenta Ārlietu komiteju ar konkrētu rīcības plānu par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Parlamenta priekšlikumiem, jo īpaši izklāstot pasākumus, kuru mērķis ir panākt vienotu nostāju attiecībā uz pienākumu aizsargāt;
4. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo ieteikumu Padomei un informācijas nolūkā Komisijai, AP/PV, EĀDD un dalībvalstīm.
-